

УДК 687.01.6:687.12

ДОСЛІДЖЕННЯ ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНИХ ХАРАКТЕРИСТИК КОСТЮМУ СІРІЇ З МЕТОЮ ЇХ ВПРОВАДЖЕННЯ У СУЧАСНИЙ ЧОЛОВІЧИЙ СТИЛЬ ОДЯГУ

М.О. Пасічник, гр. МгДк-1-18

Науковий керівник: док. мист., проф. Т.Ф. Кротова;

Науковий керівник: доц. В.С.Смаженко.

¹Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання: дослідження художньо-композиційних особливостей костюму Сирії для розробки сучасної колекції одягу.

Завдання: аналіз історичного чоловічого костюма Сирії; використання наукових методів для систематизації та наукового обґрунтування результатів дослідження; практичне впровадження результатів дослідження.

Для дослідження інформаційних джерел використано літературно-аналітичний метод; для аналізу мистецьких особливостей – візуально-аналітичний метод, системно-структурний аналіз.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт дослідження: чоловічий костюм Сирії. Предмет дослідження: колекція чоловічого одягу з використанням художньої виразності та пластики форм історичного костюма Сирії.

Наукова новизна та практичне значення полягає в перенесенні пластики ліній та форм типових для костюма Сирії в об'ємно-просторове художнє проектування моделей чоловічого одягу.

Результати дослідження. Традиційний арабський костюм у вигляді вільного, який закриває все тіло довгого до статі шати, доповненого великою головою хусткою або капюшоном, безсумнівно, був успадкований від давніх племен Аравії, Палестини і Сирії. Такий одяг як не можна краще підходить до умов життя серед безлісних скель або піщаних пустель, де нестерпна спека змінюється нестерпним холодом, а стрімкі піщані бурі здатні висушити все живе.

В епоху правління халіфів із династії Омейядів (661-750 рр.), які влаштувалися в древньому Дамаску, населення Сирії, Палестини та Йорданії одягалося, зберігаючи звичні типи одягу часів Римської та Візантійської імперій. В основному це були різного роду туніки (сорочки з короткими рукавами), хітони (спідне без рукавів, яке підперізувалися з напуском), довгі накидки-тоги.

Загальний для мусульманського світу стиль вільного одягу, що приховує фігуру і додає їй особливу значущість, складався паралельно зі зміцненням позицій Ісламу і формуванням середньовічного мусульманського етикету. З приходом до влади династії Аббасидів (750-1258 рр.), центр держави перемістився з Сирії до Іраку, де ще були живі традиції Сасанідів, які відновлювали і розвивали зруйновані парфянами естетичні ідеали і художні форми древнеіранської імперії Ахеменідів (VI-IVст. до н. е.).

З другої половини IX ст. відмінною рисою арабського жупана стали об'ємні рукави шириною в три п'яді, що служили сумками-кишенями; вони були введені в моду аббасидським халіфом аль-Мустаїна (862-866 рр.). Кафтан зазвичай стягували поясом з шовку або мусліну. У подібні шати одягнені багато персонажів на мініатюрах популярного збірника шахрайський оповідань - Макам арабського письменника аль-Харірі (1054-1122 рр.), які охоче переписували і ілюстрували каліграфи і мініатюристи Багдада. У холодну пору верхнім одягом служила Джуба (звідси російська шуба) - теплий вовняний одя типу каптана

на підкладці, підбитий ватою. Найдемократичнішим видом чоловічого верхнього одягу був широкий вільний вовняний плащ - аба, абай або абайя.

Найбільш поширеним і важливим елементом арабо-мусульманського чоловічого костюма була 'імама, нині зазвичай звана татарським словом чалма, або французьким - тюрбан (від перського -дулбунд). Довге, на зразок шарфа полотнище укладали витками поверх маленької шапочки, одягненої на голену голову. Розмір полотна розраховувався таким чином, щоб 'імама могла служити саваном, якщо мусульманин вмирав, перебуваючи в дорозі. Згідно з мусульманськими переказами, першим чалму носив пророк Адам; історики пов'язують її походження з давньої Аравією. Релігійне і громадянське значення цього головного убору ясно виражено хадисом: « 'Імама втілює гідність віруючих і могутність арабів». Обговоренню правил виготовлення та вживання 'імами присвячувалися спеціальні трактати ісламських правознавців. Для мусульман чалма стала головним зовнішньою ознакою приналежності до релігійної громади (без 'імами неприпустимо було відвідувати мечеті і могили або чинити молитви). Іновірці зобов'язані були носити чалму офіційно встановленого відмітної кольору: християни - синього, іудеї - жовтого, вогнепоклонники - червоного. 'Імама служила також знаком державної влади; її одягали при вступі на трон або входження в посаду, включали в комплект почесною одягу. Вчені зазвичай одягали поверх чалми (або конічної шапки - калансуви) тайласан - шматок тканини у вигляді шарфа, обгорненого таким чином, щоб один кінець спускався на груди, а інший - на спину.

Висновки. Контакти середньовічного арабського світу зі Сходом і Заходом (тюркські і монгольські завоювання, походи хрестоносців, торгівля з Китаєм, Індією, Італією, Іспанією) не могли не впливати на характер офіційної моди і стилю, які підпорядковувалися директивам влади. Однак загальні риси арабського костюма, сформованого в епоху халіфату, стійко зберігалися серед широких верств населення, і в багатьох країнах дожили до наших днів в традиційних формах національного одягу. Основою цього чоловічого одягу зазвичай є натільна, зшита із тонкої тканини сорочка з довгими вузькими рукавами, одягнена поверх білих бавовняних шароварів на шнурку, і довгий, до щиколоток, широкого запашний хафтан з довгими рукавами, в передпліччі прикрашений вставками з контрастної тканини з візерунками або написами.

Ключові слова: чоловічий костюм Сирії, форма, колекція чоловічого одягу.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Стародуб-Еникеева Т. Одежда времен Арабского халифата. – Электронный ресурс. Режим доступа: <http://islam.ru/content/kultura/31165>